

KARTA KURSU

Nazwa	Historia badań i tendencje rozwojowe nauk geograficznych
Nazwa w j. ang.	<i>History of research and development trends in geographical sciences</i>

Koordynator	dr Mirosław Wójtowicz	Zespół dydaktyczny
		dr Mirosław Wójtowicz
Punktacja ECTS*	1	

Opis kursu (cele kształcenia)

Po zakończeniu kursu student jest w stanie scharakteryzować po krótku historię rozwoju nowożytnej geografii wskazując jej główne fazy. Potrafi scharakteryzować strukturę wewnętrzną geografii oraz związane z nią problemy. Jest w stanie omówić podstawowe problemy badawcze w geografii oraz zmieniające się funkcje geografii jako nauki i jako przedmiotu kształcenia. Potrafi wyjaśnić ewolucję paradygmatów badawczych w geografii człowieka.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza geograficzna wyniesiona z studiów geograficznych pierwszego stopnia.
Umiejętności	Interpretacji podstawowych map i schematów, wskaźników demograficznych, społecznych oraz ekonomicznych.
Kursy	-

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Potrafi scharakteryzować główne fazy rozwoju geografii, ewolucję jej przedmiotu badań i głównych nurtów badawczych.	K_WG01, K_WG02
	W02 Charakteryzuje główne kierunki współczesnych badań geograficznych, zna najważniejsze pytania badawcze przed którymi stoją współcześni geografowie reprezentujący różne kierunki i subdyscypliny geograficzne.	K_WG01, K_WG02
Umiejętności	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych

	U01 Wyjaśnia podstawowe zależności występujące między poszczególnymi elementami krajobrazu i potrafi je zilustrować na przykładach.	K_UW04
	U02 Wyjaśnia na przykładach sposoby aplikacji wyników badań geograficznych różnych sferach życia i gospodarowania człowiekiem.	K_UW04

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	K01 Docenia i rozumie wartość geograficznych badań naukowych oraz rolę geografów w racjonalnym zarządzaniu środowiskiem geograficznym, a tym samym w podnoszeniu jakości życia społeczeństwa.	K_KK01, K_KR01

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P
Liczba godzin	15									
	zaliczenie									

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów konwersatoryjnych, w trakcie których zachęca się słuchaczy do aktywnego zadawania pytań i wyrażania swoich opinii. Wykłady odbywają się w trybie zdalnym na platformie MS Teams, natomiast kolokwium zaliczeniowe może być przeprowadzone w formie zdalnej lub stacjonarnej w Instytucie Biologii i Nauk o Ziemi.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X				X	
W02								X				X	
U01								X				X	
U02								X				X	
K01								X				X	

Kryteria oceny	Przedmiot zdaje student, który uzyskał pozytywną ocenę z kolokwium zaliczeniowego (przynajmniej 60% poprawnych odpowiedzi).

Uwagi	-

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykład:

1. Główne fazy rozwoju geografii i związane z nimi podstawowe problemy (pytania) badawcze.
2. Czynniki zróżnicowania powierzchni Ziemi: przyrodnicze, ekologiczne, cywilizacyjne (ekonomiczne, społeczno-kulturowe).
3. Problemy z wewnętrzną strukturą geografii i jej tożsamością. Geografia fizyczna – geografia człowieka (g. społeczno-ekonomiczna)
4. Znaczenie idei różnorodności, jej geneza i współczesne sposoby realizacji.
5. Historyczna sekwencja paradygmatów w geografii człowieka
6. Instytucjonalny aspekt rozwoju geografii, główne instytucje i ośrodki badawcze.
7. Zarys historii rozwoju geografii w Polsce i klasycy geografii polskiej.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

geography, diversity, interrelations, region, territory, natural environment, environment, space, place, geocosphere, noosphere, cryosphere, anthroposphere, hydrosphere, biosphere, pedosphere, lithosphere, atmosphere, spatial analysis, human geography, regional geography, research paradigms.

Wykaz literatury podstawowej

- Clifford, N.J., Holloway, S.L., Rice, S.P., Valentine, G. (red.) (2009). *Key Concepts in Geography. 2 Ed.* SAGE Publications, Los Angeles – London – Singapore. (wybrane rozdziały)
- Jackowski, A., Sołjan, I. (2006). *Wincenty Pol „ojciec” nowożytnej geografii polskiej.* [w:] A. Jackowski, I. Sołjan (red.), *Wincenty Pol jako geograf i krajoznawca.* Wyd. IGiGP UJ, Kraków, s. 51–96.
- Jackowski, A., Liszewski, S., Richling, A. (2008). *Historia geografii Polskiej.* PWN, Warszawa. (wybrane fragmenty).
- Matthews, J.A., Herbert, D.T. (2008). *Geography: a very short introduction.* Oxford University Press, Oxford – New York. (wybrane rozdziały)
- Wilczyński, W. (2011). *Ideowe źródła i tożsamość geografii.* Wyd. UP, Kraków. (wybrane rozdziały)

Wykaz literatury uzupełniającej

- Lisowski, A. (2014). Typy przestrzeni a geografia. *Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego*, 24/2014, s. 7–18.
- Parysek, J. (2020). Polska geografia społeczno-ekonomiczna (i gospodarka przestrzenna) w okresie przełomu. Kilka wybranych refleksji. *Prace i Studia Geograficzne*, 65(2), s. 33–56.
- Wójcik, M. (2016). Koncepcja „przedstawień przestrzennych” (*spatial representations*) w geografii człowieka. Podstawowe idee i koncepcje w geografii, 9, s. 123–139, <http://dx.doi.org/10.18778/8088-505-9.08>
- Wójcik, M. Suliborski, A. (2021). Geografia człowieka. W poszukiwaniu pojęcia „miejsce”. *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*, 56, s. 9–29, <https://doi.org/10.14746/rrpr.2021.56s.03>

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	-

	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	4
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	-
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	-
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	4
Ogółem bilans czasu pracy		25
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		1